

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 21 § och 30 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 21 § och 30 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (RP 285/2018 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Laura Hansén, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Katri Tervonen, undervisnings- och kulturministeriet
- undervisningsråd Maisa Montonen, Utbildningsstyrelsen
- rektor, styrelseledamot Heikki Saastamoinen, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- professor, dekan Jouni Hirvonen, Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Polisstyrelsen
- Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf
- Finlands studentkårens förbund FSF rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer ändras. Europeiskt yrkeskort ska anses beviljat, förutom när värdmedlemsstaten inte fattar ett beslut inom föreskriven tid, också när den inte ordnar lämplighetsprov inom föreskriven tid. Genom den föreslagna lagen införs de ändringar nationellt som gjorts i direktivet om yrkeskvalifikationer i sin helhet. Till övergångsbestämmelserna föreslås en bestämmelse om att Utbildningsstyrelsen får fatta det slutliga beslutet om erkännande av yrkeskvalifikationer för en tjänst eller uppgift inom polisen, med stöd av den lag som har upphävts genom den gällande lagen. Tillämpningsområdet har för närvarande avgränsats så att det inte omfattar erkännande av yrkeskvalifikationer som gäller en tjänst eller uppgift inom polisen. Avgränsningen förhindrar att ett slutligt beslut om erkännande fattas för

Betänkande KuUB 16/2018 rd

några personer, som har fått ett villkorligt beslut om behörighet för en tjänst eller uppgift inom polisen med stöd av den lag som har upphävts genom den gällande lagen.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer (nedan direktivet om yrkeskvalifikationer) har ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU av den 20 november 2013. Direktivändringarna har genomförts nationellt genom lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015). Genom den upphävs den tidigare lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007) (nedan kallad den upphävda lagen) den 1 januari 2016.

Propositionen anknyter å ena sidan till förfarandet för utfärdande av yrkeskort enligt lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och å andra sidan till övergångsbestämmelserna i den lagen. Ändringsförslagen är främst tekniska till sin natur. Sammantaget anser kulturutskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker lagförslaget utan ändringar.

Förfarande för utfärdande av yrkeskort (21 §)

Lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer föreskriver om europeiskt yrkeskort i enlighet med artiklarna 4a—4e i direktivet om yrkeskvalifikationer. Det europeiska yrkeskortet är ett elektroniskt bevis på att yrkesutövaren uppfyller alla villkor för att temporärt och tillfälligt få tillhandahålla tjänster eller på att yrkesutövarens yrkeskvalifikationer har erkänts för etablering. De yrken som ingår i systemet med yrkeskort är för närvarande sjukskötare, provisor, fysioterapeut, fastighetsmäklare och bergsguide, varav de två sistnämnda inte är reglerade yrken i Finland. I fråga om hälso- och sjukvårdsyrkena är den behöriga myndighet som avses i 21 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira).

I propositionen föreslås det att 21 § 4 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer ändras så att europeiskt yrkeskort anses beviljat, förutom när den behöriga myndigheten inte fattar ett beslut inom föreskriven tid, också när den som verkställer lämplighetsprovet inte ordnar provet så att den behöriga myndigheten kan fatta beslut om beviljande av yrkeskort inom en månad från beslutet om att kräva kompensationsåtgärder. Detta motsvarar artikel 4d.5 i direktivet om yrkeskvalifikationer. Europeiska kommissionen sände Finland en formell underrättelse (2018/2169) i fråga om genomförandet av den punkten den 20 juli 2018. Kulturutskottet anser det vara viktigt att den brist i direktivgenomförandet som kommit fram nu rättas genom propositionen.

Enligt inhämtade yttranden fungerar det informationssystem för den inre marknaden (IMI) som bygger på Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 automatiskt på så sätt att om inget lämplighetsprov anordnas och om den behöriga myndigheten, exempelvis Valvira, inte fattar beslut om att godkänna provet inom den utsatt tiden på en månad från det att myndigheten

Betänkande KuUB 16/2018 rd

genom beslut krävt ett prov sänds yrkeskortet automatiskt till innehavaren av yrkeskvalifikationen. Erhållande av yrkeskortet innebär inte rätt att utöva ett legitimerat yrke i Finland. Valvira kan nämligen i det skedet kontrollera den sökandes språkkunskaper innan myndigheten beviljar rätt att utöva yrket. Det är möjligt att tillhandahålla tjänster temporärt och tillfälligt genast när yrkeskort erhållits.

Enligt uppgift har Valvira och de högskolor som ansvarar för att ordna proven i fråga om de berörda hälso- och sjukvårdsyrkena inga färdiga förfaranden för att ordna prov och heller inga förberedelser, planer eller överenskommelser om åtgärder för att ordna prov. Därför har utskottet övervägt om tillämpningen av den föreslagna ändringen i 21 § bör skjutas upp till hösten 2019. Undervisnings- och kulturministeriet och Valvira anser emellertid båda att ett sådant uppskov inte kommer att ha någon rättslig verkan på att ett tyst erkännande av yrkeskvalifikationer automatiskt sker i IMI i de lägen där tidsfristerna enligt direktivet inte följs. Utskottet erfar att Valvira sedan januari 2016 ännu inte har fått in en enda ansökan om yrkeskort där det borde ha krävts att den sökande avlägger lämplighetsprov.

Utskottet anser det vara nödvändigt att de skolor som är anordnare av lämplighetsprov skyndsamt i samarbete med Valvira tar fram behövliga lämplighetsprov så att det vid behov går att få bekräftelse på yrkeskvalifikationer för de berörda vårdyrkena inom den föreskrivna tiden.

Övergångsbestämmelser (30 §)

När lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer stiftades avgränsades dess tillämpningsområde genom 2 § i enlighet med direktivändringen på så sätt att lagen inte tillämpas på erkännande av yrkeskvalifikationer när utbildning inom det juridiska området är behörighetskrav för den tjänst eller uppgift som erkännandet gäller. Den tillämpas inte heller på erkännande av yrkeskvalifikationer för en tjänst eller uppgift inom polisen, gränsbevakningsväsendet eller försvarsmakten. Tidigare fattade Utbildningsstyrelsen med stöd av den upphävda lagen beslut om någon var kvalificerad också i fråga om dessa tjänster eller anställningar som i den gällande lagen inte längre ingår i tillämpningsområdet.

I 30 § i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer finns en övergångsbestämmelse där man för viss tid garanterar rätten att utföra en kompensationsåtgärd som krävs i beslutet och att få ett slutligt beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer. Rätten gäller dem som med stöd av den upphävda lagen fått ett villkorat beslut om kvalifikationer för uppgifter som kräver rättsnotarieexamen eller juris magisterexamen. Däremot saknar lagen en motsvarande övergångsbestämmelse för dem som fått ett villkorat beslut om kvalifikationer för tjänst eller anställning som polis. Enligt uppgift till utskottet har åtminstone en person som meddelats ett villkorat beslut som kompensationsåtgärd slutfört den anpassningsperiod som förutsätts i beslutet. Den gällande lagstiftningen medger emellertid inte att denna person får det slutliga beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer som personen förtjänar.

Regeringen föreslår nu ett tillägg till övergångsbestämmelsen. Tillägget innebär att Utbildningsstyrelsen på lika villkor med stöd av den upphävda lagen kan fatta ett beslut om erkännande av yrkeskvalifikationer för en person som med stöd av den lagen meddelats ett villkorat beslut om kvalifikationer för tjänst eller anställning som polis. Kulturutskottet stöder propositionen.

Betänkande KuUB 16/2018 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 285/2018 rd utan ändringar.

Helsingfors 8.2.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sari Multala saml
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Marisanna Jarva cent
medlem Kimmo Kivelä blå
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Mikaela Nylander sv
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Jani Toivola gröna
medlem Pilvi Torsti sd
medlem Raija Vahasalo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.